ET

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

23. veebruar 2010,

euro kasutusele võtmise ettevalmistamise kohta

(CON/2010/16)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

5. jaanuaril 2010 sai Euroopa Keskpank (EKP) Eesti Rahandusministeeriumi taotluse avaldada arvamust euro kasutusele võtmise seaduse eelnõu, riigilõivuseaduse eelnõu ning äriseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi „seaduseelnõud") kohta.

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5 ning 29. juuni 1998. aasta otsuse 98/415/EÜ (riikide ametiasutuste konsulteerimise kohta Euroopa Keskpangaga seoses õigusaktide eelnõudega)[1] artikli 2 lõike 1 esimesel ja teisel taandel, kuna seaduseelnõu käsitleb vääringut ja maksevahendeid. Euroopa Keskpanga nõukogu on käesoleva arvamuse vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanga kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

EKP esitab märkused ka kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse[2] kohta, mis võeti Riigikogus vastu 16. detsembril 2009 ja jõustub Riigikogu XII koosseisu volituste alguspäeval, eeldatavasti märtsis 2011.

1. Seaduseelnõude eesmärk

1.1 Seaduseelnõud asendavad summad kroonides summadega eurodes, täpsustavad ümardamise reeglid ja jõustuvad erandi tühistamise päeval; mõned äriseadustiku sätted jõustuvad 1. juulil 2010.

1.2 Äriseadustiku kavandatavad muudatused lähtuvad vajadusest ühelt poolt väljendada summad eurodes ning teiselt poolt väljendada summad täisarvudena. Kavandatavad muudatused sätestavad samuti, et enne erandi tühistamist arvutatakse eurodes väljendatud summad Eesti kroonidesse Eesti Panga kursi alusel ning seejärel EL Nõukogu poolt määratud kursi alusel. Et äriühingutel oleks aega teostada vajalikud korrigeerimised, on võimalik väljendada ühingu tegevuse seisukohalt olulisi rahalisi näitajaid eurodes alates 1. juulist 2010. Üldine kohustus väljendada kõiki näitajaid ainult eurodes jõustub ühe aasta möödumisel euro kasutuselevõtust. Äriseadustiku muutmise täiendav aspekt on nimiväärtuseta aktsiate kasutuselevõtt kooskõlas komisjoni 2. juuli 1997. aasta teatisega euro kasutuselevõtu mõju kohta kapitaliturgudele[3].

1 ELT L 189, 3.7.98, lk 42.

2 *Riigi Teataja* I, 7.1.2010, 1, 2.

3 KOM(97) 337 lõplik, Euroopa Ühenduse Teatajas avaldamata.

2. Üldised märkused

2.1 Seaduseelnõud peaksid Euroopa Ühenduse asutamislepingu asemel viitama ELTL-le, mis jõustus 1. detsembril 2009.

2.2 Seaduseelnõud vastavad euro kasutuselevõtu põhimõtetele, mille kohaselt otsustab nõukogu liikmesriigi suhtes kehtestatud erandi tühistamise kooskõlas nõukogu otsusega ELTL artikli 140 lõikega 2 ning ümberarvestuskurss määratakse, muutes nõukogu 31. detsembri 1998. aasta määrust (EÜ) nr 2866/98 euro ja euro kasutusele võtvate liikmesriikide vääringute vaheliste ümberarvestuskursside kohta[4] ELTL artikli 140 lõike 3 alusel.

2.3 EKP on varem märkinud, et ametlik uuesti vääringustamine võib toimuda ainult ELTL artikli 140 lõike 3 alusel määratud ümberarvestuskursi alusel[5]. Samas on EKP nõustunud riikide õigussätete jõustumisega enne seda, mis osutavad summadele eurodes, kui seaduses osutatakse summadele riigi vääringus, mis vastavad x summale eurodes[6]. Äriseadustiku kavandatud muudatustega ettenähtud võimalus väljendada summasid eurodes enne erandi tühistamise tegelikku kuupäeva on selle seisukohaga kooskõlas.

2.4 EKP märgib, et äriseadustiku muudatused võimaldavad piiratud ulatuses kasutada riigi vääringut pärast euro kasutuselevõtu kuupäeva. See eeldaks „järkjärgulise käibelt kõrvaldamise aja" kohaldamist kooskõlas nõukogu 3. mai 1998. aasta määruse (EÜ) nr 974/08 (euro kasutuselevõtu kohta)[7] artikli 9a sätestusega. Kui määrust muudetakse seoses euro kasutuselevõtuga Eestis, peab selle määruse lisa sätestama, et Eesti on liikmesriik, kus kohaldatakse järkjärgulise käibelt kõrvaldamise aega.

2.5 Riigilõivuseaduse eelnõu väljendab kõik lõivud eurodes ja ümardab need lähima euro sendini. See tuleneb eesmärgist katta osutatava teenuse kulu ja põhineb kehtival keskpanga poolt kohaldataval vahetuskursil. Lõplik suhe teenustega seotud kulude ja makstavate lõivude vahel sõltub lõplikust ümberarvestuskursist, mis määratakse määruse (EÜ) nr 2866/98 muutmisel.

2.6 Eurole üleminekul asjakohased ümardamise reeglid on sätestatud nõukogu 17. juuni 1997. aasta määruse (EÜ) nr 1103/97 (teatavate euro kasutuselevõtuga seotud sätete kohta)[8] artiklites 4 ja 5. Äriseadustik täpsustab neid sätteid artiklite reguleerimisalast väljumata.

2.7 EKP toetab õigeaegset euro kasutusele võtmise ettevalmistamist. Samuti toetab EKP rahaseaduse ja Eesti krooni tagamise seaduse kehtetuks tunnistamist, mille mittevastavusele eurosüsteemi nõuetele õigusliku integratsiooni osas osutati EKP mai 2008 lähenemisaruandes.[9]

---

4 EÜT L 359, 31.12.1998, lk 1.

5 EKP arvamuse CON/2006/28 punkt 3.3. Kõik EKP arvamused ja aruanded on avaldatud EKP kodulehel www.ecb.europa.eu.

6 EKP arvamuse CON/2007/83 punkt 5.1.

7 EÜT L 139, 11.5.1998, lk 1.

8 EÜT L 162, 19.6.1997, lk 1.

9 Lähenemisaruanne, mai 2008, lk 40.

3. Euro kasutusele võtmise seaduse eelnõu

3.1 Euro kasutusele võtmise seaduse eelnõu täpsustab kroonide eurodeks ümberarvestamist. Määruse (EÜ) nr 1103/97 artikli 4 lõike 3 kohaselt ei tohi kasutada pöördkursse. Samas tuleb kasutada ümberarvestuskursse euroühiku ja riigi rahaühiku vahelisel ümberarvestamisel mõlematpidi. Et vältida vääritimõistmist seoses ümberarvestustega, oleks kasulik järgida euro kasutusele võtmise seaduse eelnõu paragrahvis 224 artikli 4 lõike 3 sõnastuse järjestust, s.t ümberarvestuskursse kasutatakse „euroühiku ja riikide rahaühiku vahel”[10].

3.2 Konsultatsiooni esitanud asutuse selgituste kohaselt tuleb mõista euro kasutusele võtmise seaduse eelnõu paragrahvis 222 sätestatud kohustust nii, et see kehtib paragrahvis 2 nimetamata isikute suhtes. Teise märkusena osutab EKP, et paragrahv 223 lõikes 2 tuleks riigi vääringu ringlusest kõrvaldamiseks määratleda ajavahemik, mitte ajahetk.

4. Kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadus

4.1 Kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadus määrab kõrgeima palgamäära eurodes ja määratleb teatavate ametikohtade palkade suhtes kohaldatavad koefitsiendid. Samuti sätestab seadus, et eurodes sätestatud määrad arvestatakse kroonidesse Eesti Panga ametliku vahetuskursi alusel ning et seadus jõustub Riigikogu järgmise koosseisu volituste alguspäeval, mis on eeldatavasti märtsis 2011.

4.2 Riikide ametiasutustel on kohustus konsulteerida EKPga seoses tema pädevusse kuuluvate õigusaktide eelnõudega. Vääringu küsimused kuuluvad selgelt EKP pädevusvaldkonda[11]. Otsuse 98/415/EÜ artikli 4 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et EKPga konsulteeritakse vajalikul etapil, mis võimaldab õigusakti algatanud asutusel enne sisuliste otsuste langetamist arvesse võtta EKP arvamust. Kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse osas seda kohustust ei täidetud.

4.3 Liikmesriigi, kelle suhtes kehtib erand, vääring on selle riigi vääring kuni nõukogu otsuse jõustumiseni, mis tühistab erandi ELTL artikli 140 lõike 2 alusel. Eurosummasid sisaldavad riigisiseste õigusaktide sätted on võimalikud ainult siis, kui eurot käsitletakse välisvaluutana või kui see on vajalik seoses Euroopa Liidu eurodes väljendatud õigussätete ülevõtmisega[12]. Need tingimused ei ole käesoleval juhul täidetud, samuti ei vasta see seadus euro kasutusele võtmise põhimõtetele. Seetõttu soovitab EKP seadust muuta, võttes arvesse eespool kirjeldatud seaduseelnõudes kasutatud meetodeid.

---

10 Sama märkus kehtib ka äriseadustiku kavandatud paragrahvi 525^3 lõike 1 osas.

11 Nõukogu otsuse 98/415/EÜ artikli 2 lõike 1 esimene taane.

12 Arvamuse CON/2007/43 punkt 5.1.

Käesolev arvamus avaldatakse EKP veebilehel.

Frankfurt Maini ääres, 23. veebruar 2010

[alla kirjutanud]

EKP president

Jean-Claude TRICHET